

Motion till riksdagen
2005/06:K445

av Maud Olofsson m.fl. (c)

Regionalisering av Sverige för en uthållig tillväxt

1 Sammanfattning

Centerpartiets politik för en uthållig tillväxt grundar sig i att vi välkomnar olikheter. Vi ser olikheter som en tillgång, som alla människor, företag, kommuner och regioner kan dra nytta av. Men det förutsätter att de som ska skapa tillväxten tillåts fatta besluten. Därför måste vi släppa loss tillväxtpotentialen i vårt land genom att regionalisera Sverige.

Fel! Okänt namn på

2 Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	1
2	Innehållsförteckning.....	2
3	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
4	Politik för uthållig tillväxt.....	3
4.1	Drivkrafter för tillväxt.....	4
4.2	Regionalpolitiken har gått i baklås.....	5
5	En federal grundlag för tillväxt.....	7
5.1	Modeller för tillväxt.....	8
5.1.1	Riskkapital – ett måste för ökad tillväxt.....	9
5.2	Regionala tillväxtkontor.....	10
6	Stärk det kommunala självstyret i grundlagen.....	11
7	Federalisera Sverige!.....	12
7.1	Tvåkammarriksdag.....	14
7.2	Regionalisera underifrån.....	15
7.3	Pågående utredningar.....	15
7.4	Länsstyrelserna.....	16
7.5	Myndigheter.....	16
8	Gränsöverskridande regionalisering.....	17
8.1	Ge gränsregioner bättre förutsättningar för ökad tillväxt.....	18
9	Makt, ansvar och resurser.....	19

3 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regionalisera Sverige för tillväxt.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett näringsklimat för fler och växande företag.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett starkare och tydligare skydd för det kommunala självstyret i grundlagen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en grundlag som bygger på federalismens principer.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regionalisera Sverige underifrån.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge tilläggsdirektiv till Ansvarskommittén och Grundlagsutredningen.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om länsstyrelsernas nya roll.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avlägsna hinder för gränsöverskridande regionalisering.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att makt och resurser måste följas åt.

4 Politik för uthållig tillväxt

Varför ska vi bry oss om regionernas ekonomiska utveckling? Svaret är ofta att innevånarna i regionerna ska ha samma rättigheter som andra och att vi ska bevara landsbygden. Svaret borde vara att det för hela ekonomins tillväxt är nödvändigt att vi använder regionernas fysiska och humana kapital mer effektivt, att vi möjliggör ett mer effektivt utnyttjande av ekonomiska aktiviteter, att vi använder skattemedel för utveckling mer effektivt och att vi undviker politiks interveneringar som mer skadar än stödjer konkurrenskraften.¹

– Michael E. Porter, professor vid Institute for Strategy and Competitiveness, Harvard University.

Att ge förutsättningar för att människor och företag ska kunna skapa tillväxt är en central del av Centerpartiets politik. Inte bara för att tillväxt ger grunden för välfärd. Utan också för att tillväxten är en indikation på att människor får chansen att förverkliga sina drömmar och visioner genom att starta företag, kanske expandera, lyckas och även misslyckas.

Vi har nu kommit fram till ett vägsکیل i svensk politik. Antingen fortsätter vi på den avsmalnande väg vi är inne på, där tillväxten ska tvingas fram ovanifrån, genom statliga dekret, regleringar och specialdestinerade bidrag. Eller

¹ *Competitiveness in Rural US Regions*, M. E. Porter, 2004.

Fel! Okänt namn på

också väljer vi en ny väg, där vi släpper fram den lokala potential som finns runt om i landet för att få fram nya företag och ökad tillväxt. De företag, idéer och innovationer som vi ser dyka upp runt om i landet gör det inte tack vare en statlig näringspolitik, snarare trots centralstyrning. Vi måste våga se möjligheterna och tillvarata den utvecklingspotential som vårt land rymmer. Därför vill Centerpartiet regionalisera Sverige.

För Centerpartiet är inte regionernas utformning den viktigaste frågan, utan regionernas innehåll. Om hela landet ska få kraft att växa på ett hållbart vis är det centralt att de regioner som bildas verkligen får självbestämmande över många av de frågor som bidrar till tillväxt. Vi emotsätter oss starkt en regionalisering som bara syftar till att stärka statens makt genom att ovanifrån bilda statliga tillväxtregioner.

Starka självständiga regioner är även en förutsättning för att stärka den kommunala nivån, där de lokala politikerna får lättare att driva tillväxtfrågorna både i sina egna kommuner och i samarbete över kommungränserna. När regionerna får ökad makt över de politikområden som kan stärka tillväxten blir kommunerna en viktig samarbetspartner i tillväxtarbetet.

Centerpartiets politik för en uthållig tillväxt grundar sig i att vi välkomnar olikheter. Vi ser olikheter som en tillgång, som alla människor, företag, kommuner och regioner kan dra nytta av. Precis som människor i Arvidsjaur och Arjeplog drog nytta av kylan för att skapa ett av världens ledande testområden för bilar kan människor i varje kommun och region i Sverige dra nytta av just de specifika förhållanden och kunskaper som finns lokalt. Men det förutsätter att de som lever och bor i området tillåts fatta besluten. Därför måste vi släppa loss tillväxtpotentialen i vårt land genom att regionalisera Sverige.

Tillväxten har alltid sin grund i enskilda människors beslut och överväganden. Det innebär att den del av samhällsstrukturen där tillväxtfrågorna sköts alltid har ett ansvar för att främja tillväxten genom att göra det lättare för människor och företag att förverkliga sina idéer. Vi vet inte var nästa Bill Gates kommer ifrån, eller vilken idé som kommer att vara världsledande i framtiden, därför måste förutsättningarna finnas för att dessa människor och idéer ska kunna utvecklas.

4.1 Drivkrafter för tillväxt

Att tillväxt behövs råder det bred samsyn om. Men vad begreppet egentligen står för, och vilka orsaker som ligger bakom tillväxt är få eniga om. En av anledningarna kan vara att det idag saknas en oomstridd teoretisk förklaring till eller en riktigt entydig empirisk kunskap om de faktorer som avgör den ekonomiska tillväxten i ett land eller en region.

På ett väldigt grundläggande makroekonomiskt plan kan ekonomisk tillväxt förklaras som ett resultat av ackumulerat kapital och utvecklingen av

bättre teknologi². Ur ett mikroekonomiskt perspektiv är det givetvis alltid människors idéer och innovationsförmåga som är drivkraften för tillväxt. Ska tillväxten öka måste därför större tilltro ges till olika människors förmåga att driva och utveckla företag. Exempelvis måste attityden till kvinnors förmåga att starta och driva företag förändras.

Tillväxten medför i sig en omstrukturering av produktion och samhällsekonomi som i sin tur skapar nya utgångspunkter för framtida ekonomisk utveckling, och därmed också för den politik som har ökad tillväxt som mål. Dynamiken i tillväxten är svårfångad och har ett otal samverkande faktorer av varierande betydelse för den ekonomiska utvecklingen. Detta leder i sin tur till att politiken blir väldigt komplex och fylld av olika delmålsättningar vilket gör att risken för överlappningar och målkonflikter blir oerhört stor. Komplexiteten i sig tenderar att göra att de som utformar tillväxtpolitiken inte ser skogen för alla träd.³

Ytterst handlar tillväxt om en ständigt pågående utveckling mot en alltmer specialiserad produktionsprocess, vilket är en allmänt erkänd kunskap. Som redan Adam Smith påpekade i *The Wealth of Nations* från 1776 innebär all ekonomisk specialisering också en alltmer fördjupad geografisk arbetsfördelning. Ekonomisk tillväxt genererar med andra ord i sig en över tiden ojämn regional utveckling, vilket innebär att den ekonomiska tillväxten i realiteten hänger nära samman med just den typ av olikheter i regionernas tillväxtförmåga som politiken försöker råda bot på.⁴ Inom forskningen finns en påvisad potentiell konflikt mellan jämnt fördelad regionalekonomisk tillväxt och hög makroekonomisk nationell tillväxt⁵. I ett läge där makroekonomin sköts på internationell nivå måste Sverige fokusera på att öka innovationsförmågan. Näringspolitiken måste verka tvärs över flera statliga sektorer i samspel med regionala och lokala myndigheter, samt länka till lokala klusterföretag och forsknings- och utbildningsorganisationer.

4.2 Regionalpolitiken har gått i baklås

Åren 1997 och 2001 beslutade Sveriges riksdag att den svenska regionalpolitiken skulle få en ändrad inriktning. De tonade ned målet om utjämning mellan landets olika delar och valde att i högre utsträckning framhålla en långsiktig hållbar tillväxt. Därför inrättades det nya politikområdet regional utvecklingspolitik. Syftet med denna är att få en ökad hållbar tillväxt på regional och lokal nivå, och därmed även nationellt.

Resultatet av regionalpolitikens ändrade inriktning har kritiserats från flera håll. Under 2005 granskade Riksrevisionen fem utav de regionala stödfor-

² *Economics*, second edition, 1995, Michael Parkin, David King.

³ *Regionalpolitiken som tillväxtpolitik – retorik och substans i den regionala utvecklingspolitiken*, A2005:011. Lindström Bjärne. Institutet för Tillväxtpolitiska Studier.

⁴ Ibid.

⁵ *En levande landsbygd – vad kan politik åstadkomma?* Johanson, H., Kaspersson, E., 2004, Lund: Livsmedelsekonomiska institutet.

Fel! Okänt namn på

merna: regionalt utvecklingsbidrag, landsbygdsstöd, selektivt sysselsättningsbidrag, såddfinansiering samt stöd till projektverksamhet. Summan för dessa stöd är ca 1,5 miljarder kronor. Resultatet av Riksrevisionens granskning visar att stöden inte anpassats till den nya tillväxtinriktningen inom den regionala utvecklingspolitiken. Målformuleringarna för stöden har inte fått någon tydligare inriktning mot att skapa tillväxt och de är inte tillräckligt konkreta för att en uppföljning ska kunna göras. Dessutom har de myndigheter som handlägger dessa stöd olika mål för dem, även i de fall när det handlar om samma stödform. Allt detta leder till att ingen kan säga om de 1,5 miljarderna har varit väl spenderade pengar.⁶

Även Institutet för Tillväxtpolitiska Studier, ITPS, har granskat den regionala utvecklingspolitiken och kommer med svidande kritik⁷. Deras slutsats är att den regionala utvecklingspolitiken har flera grundläggande svagheter och oklarheter. Olika aktörer saknar en gemensam och tydlig uppfattning om vilket problem politiken ska lösa. Det har dessutom uppstått en i det närmaste kaotisk situation vad gäller aktörernas olika roller och fördelningen mellan nationella och regionala nivåer i utförandet av politiken. ITPS anser att den nivå som till stor del ska hantera de olika utvecklingsinsatserna, den regionala nivån, kännetecknas av ett flertal ostrukturerade aktörer utan ett territoriellt sammanhållet ansvar för politiken.

Deras medicin för att råda bot på problemen i den regionala utvecklingspolitik som bedrivs idag är att i både ord och handling lyfta fram tillväxt som det tydligt prioriterade huvudmålet. De anser också att man måste särskilja de tillväxtproblem som finns på regional och lokal nivå från dem som är nationella och välja olika politiska ansatser för att komma till rätta med dem. Samtidigt ska dessa nivåer inte behandlas som om de är oberoende av varandra. Om inte staten ser till att föra en generellt tillväxtinriktad politik hamnar den regionala utvecklingspolitiken i en svår situation. Den nationella näringspolitiken är därför en nödvändig förutsättning för en framgångsrik regional tillväxtpolitik.

ITPS vill också avveckla de selektiva regionala stöden i dess nuvarande form. Detta eftersom det skulle skapas ett tydligare fokus inom den regionala tillväxtpolitiken. Det skulle också möjliggöra en tillväxtsatsning över hela landet som inte riskerar att förväxlas med en politik vars främsta avsikt är kompensatoriska åtgärder riktade mot vissa särskilt behövande områden. Med kompensatoriska åtgärder menas den typ av insatser som görs då annan politik, t.ex. näringspolitiken, eller samhällsutvecklingen i stort bedöms "skapa permanenta förlorare bland landets regioner"⁸. Här undantas det kommunala utjämningsystemet eftersom syftet med denna är inriktad på offentliga resursöverföringar för att sänka löpande kostnader i de ekonomiskt svagare kommunerna, och inte har en tillväxtskapande inriktning. I övrigt bör tillväxtsyf-

⁶ *Regionala stöd – styrs de mot ökad tillväxt?*, RiR 2005:6.

⁷ *Regionalpolitiken som tillväxtpolitik – retorik och substans i den regionala utvecklingspolitiken*, A2005:011, Lindström Bjarne, Institutet för Tillväxtpolitiska Studier.

⁸ *Ibid*, sid 91.

tande åtgärder så långt det är möjligt göras tillgängliga för alla regionala aktörer.

Ett ytterligare steg mot en väl fungerande regional tillväxtpolitik är att samla huvudansvaret för insatserna på den regionala nivån under en enda mer kraftfull aktör, samtidigt som staten koncentrerar sig på en nationell tillväxtpolitik. Kommuner, myndigheter, näringsliv, EU-organ m.fl. ska fortfarande ha en självklar del i politiken, men antalet aktörer med det sammanhållande ansvaret för politiken måste begränsas till en representant för den nationella nivån och en representant för den regionala nivån. ITPS tar inte ställning till om den regionala representationen är regionala parlament, utbyggda landsting eller en förstärkt länsstyrelse etc. Det viktiga är att ett regionalt organ har både möjlighet (legalt, administrativt och finansiellt) och skyldighet att vid behov sätta den egna regionens utvecklings- och tillväxtförutsättningar framför enskilda sektorsintressen.⁹

Även före detta LO-utredaren Jan Edling vill ompröva den regionalpolitik som bedrivs idag. Han anser att trots riksdagens beslut om en regional utvecklingspolitik består det han kallar "den regionala bidragspolitiken", vilken ger mycket små effekter på tillväxten. Sverige bör i stället bedriva en politik som syftar till att skapa konkurrenskraft i hela landet genom att utforma ett stöd som inriktas på att skapa ekonomiskt ansvarstagande och självständighet snarare än bidragsberoende.¹⁰

5 En federal grundlag för tillväxt

Om makt i stället för att utgå från staten, utgår från den enskilda människan, också till kommuner och regioner kommer Sverige att klara sig bättre i den tuffa internationella konkurrens som den pågående globaliseringen innebär. Med en starkare regional nivå kan människor och företag bättre arbeta för att bli framgångsrika och på att tillvarata utvecklingskraft och dynamik där de lever och verkar. Då kan näringslivet, regionala lärosäten och lokala politiker arbeta tätt tillsammans för att utveckla de kompetenser som krävs för att regionen ska stå stark i den globala konkurrensen. Ökad lokal och regional tillväxt är en del av en ökad nationell tillväxt.

Sverige är ett till ytan stort land, samtidigt som det befolkningsmässigt är litet. Dessa förutsättningar är en utmaning, men också en tillgång. I en enhetsstat med målet att alla ska ha det lika ställer olikheter givetvis till det. För lika lite som regering och riksdag kan försäkra alla svenskar om att våren ska komma samma dag i hela landet kan löften ställas ut om lika mycket tillväxt överallt och samtidigt. Sverige är ett mycket heterogent land och den regionala tillväxtpolitiken måste ta sin utgångspunkt i detta. Eftersom det inte är möjligt att föra en centralstyrd tillväxtpolitik måste samordningen som krävs

⁹ Ibid.

¹⁰ *Agenda för Sverige*, Edling, Jan. 2005.

Fel! Okänt namn på

göras på regional nivå. Därför anser Centerpartiet det logiskt att regionen får ansvar för arbetsmarknadsåtgärder, utbildning, kultur, näringsfrågor med mera. Detta innebär också att statliga riktade bidrag till regionerna måste upphöra. I stället ska den regionala ekonomin bygga på ökad makt över egna resurser, en regional självgenererande ekonomi samt ett fungerande skatteutjämningsystem.

I en federal stat, där målet inte är likhet, utan självbestämmande, kan olikheterna vändas till varje regions fördel. Först när regionerna tillåts besluta själva över tillväxtfrämjande åtgärder kan varje del av landet släppa loss sina inneboende fördelar. Regional utvecklingspolitik ska enligt Centerpartiet skötas just regionalt och ha som främsta mål att främja livskraftig och långsiktig tillväxt. Människor kommer att lyckas, misslyckas och försöka igen över hela landet. Vår fasta övertygelse är att de människor som vinner på en sådan politik är betydligt fler än dem som förlorar på den och att de som för stunden framstår som förlorare i slutändan blir vinnare. Att regionalisera Sverige skapar den dynamik som behövs för att uppnå hållbar tillväxt i hela landet.

När Centerpartiet talar om att decentralisera makten och skapa ett federalt Sverige handlar det inte enbart om att flytta makten mellan politiska institutioner och beslutsfattare, utan om att ge makten till den enskilda människan. Ska vi klara detta måste människorna själva stärkas och bli trygga i sig själva. Då är det också viktigt att ge akt på vilka som tar makten, så att inte kvinnor, ungdomar, invandrare och marginaliserade grupper hamnar utanför. Vad som ovan anförts om regionalisering för tillväxt i hela landet skall ges regeringen till känna.

5.1 Modeller för tillväxt

När regioner inte klarar av att skapa en positiv tillväxtkurva hamnar de ofta i en nedåtgående spiral. Få och ansträngda företag i kombination med svaga akademiska resurser leder ofta till avfolkning, ökad arbetslöshet och fler sjuk-skrivningar samt ökade kommunala utgifter och skatter. För att denna nedåtgående spiral ska kunna vändas fodras en regional kraftsamling som inkluderar näringsliv, akademi och offentliga institutioner. Då kan starka regioner skapas.

I detta arbete är olika typer av kluster ett viktigt inslag. Kluster kan beskrivas som en samling geografiskt koncentrerade företag som både konkurrerar och samverkar. Tillsammans med andra aktörer som är centrala för en positiv utveckling, branschorgan, utbildningsinstitut eller andra offentliga aktörer, arbetar man för att skapa vinst för samtliga inblandade. Kärnan i flertalet kluster utgörs av affärsdrivande företagsnätverk, som samverkar kring konkreta aktiviteter som t.ex. inköpssamverkan, regionala varumärken eller gemensam produktutveckling.

För att få ett fungerande kluster behöver regionala politiker och myndigheter inta en tydlig ledarroll, garantera den grundläggande service som företagen behöver och hitta lösningar på problem som skär tvärs igenom myndig-

heter och regioners gränser. Svensk näringspolitik bör byggas kring en förståelse för klusterdynamik, d.v.s. samspelet mellan konkurrens, samarbeten och nätverk inom regioner.¹¹

En annan allt vanligare strategi för regional, ekonomisk utveckling är att starta företag inom ramen för trippelhelix-samverkan. Denna är en samverkansmodell för innovationsverksamhet och står för en sammanflätning av tre huvudaktörer: näringslivet, högskolan och politiken/myndigheterna. Den beskriver processer som går fram och åter och där de olika aktörerna delvis tar över varandras roller. T.ex. kan högskolan ta på sig en näringslivsroll genom att stimulera tillkomsten av nya företag utifrån forskning och näringslivet producerar inte bara produkter utan utbildar även sina anställda. Offentlig sektor, högskola och privat sektor spelar alltså olika roller och uppträder i olika kombinationer för att stödja företagsskapande och tillväxt.

Trippelhelix-modellen kräver en s.k. entreprenöriell högskola. Det vill säga en högskola som inte bara undervisar och forskar utan även lyckas med att kommersialisera sina upptäckter. Den kräver också att personer rör sig mellan de tre aktörgrupperna. Då underlättas samspelet mellan näringslivet, högskolan och politiken/myndigheterna.¹²

Centerpartiet vill gå från en statlig driven reglerad regionalpolitik till en ekonomisk utveckling med en samarbetsprocess som involverar staten på olika nivåer, företag, lärosäten och olika former av nätverk. Centerpartiet vill också, precis som i bland annat Tyskland och USA, låta regionerna ta ansvar för universitet och högskolor.

5.1.1 Riskkapital – ett måste för ökad tillväxt

För att klara av att skapa nya företag av de innovationer som finns i varje region krävs riskkapital. Detta är också en utav de viktigaste byggstenarna i en trippelhelix-modell.

Offentligt riskkapital inriktar sig på att få fram nya företag och jobb samt uthållig ekonomisk tillväxt. Riskkapitalet i näringslivet försöker kapitalisera kunskap som inte följer det specifika företagets kärnområde och försöker skapa affärsmöjligheter inom nya kompetensområden. Högskolans riskkapital arbetar långsiktigt och i tidiga stadier av företagsbildande. Alla dessa typer av riskkapital kompletterar varandra och kan utnyttjas maximalt genom initiativ inom hela trippelhelix-modellen.¹³

I Finland finns sedan 20 år ett system för statliga kreditgarantier. Systemet administreras av statliga Finneva som tar lånebelopp upp till 35 000 euro. Vid större lån delas risken med en bank. Utöver visst eget kapital krävs säkerhet exempelvis i form av inventarier. Däremot tas aldrig några personliga egen-

¹¹ *Kluster och den nya näringspolitiken* A2004:010, Sölvell Örjan. ITPS.

¹² *Trippelhelix – den nya innovationsmodellen Högskola, näringsliv och myndigheter i samverkan*, Etzkowitz Henry. 2005, SNS Förlag.

¹³ *Ibid.*

Fel! Okänt namn på

domar som garanti. Enligt Finnevas beräkningar bidrar detta system till 12 000 nya jobb årligen.¹⁴

En ytterligare tänkbar modell för riskkapital är att regionens högskola tillsammans med lokala och regionala myndigheter och näringsliv bildar gemensamma stiftelser. Dessa stiftelser bör ge stöd till forskare för att söka patent och bilda företag, alternativt medverka vid en försäljning av patentet. Sådan verksamhet bör ske på rent kommersiell grund. Modellen har visat sig vara framgångsrik i t.ex. USA. Stiftelserna skulle också kunna utveckla dotterverksamheter som företagskuvöser och/eller riskkapitalförsörjning för mikroföretag. Det kan tänkas att staten bör underlätta sådan verksamhet genom att i ett initialskede tillföra resurser. En sådan stiftelse skulle dessutom kunna bidra till att högskolan blev navet i ett nätverk med t.ex. forskningsinstitut, arbetslivscenter och avknoppade småföretag.

För att ge regionerna ökade resurser bör det utredas om det är möjligt att fördela delar av det statliga ägandet i Vattenfall på de olika regionala beslutsorganen. Avkastningen från Vattenfalls ekonomiska framgångar skulle därmed leda till att regionerna genom regionalt riskkapital kan bidra till fler företag och nya jobb. På samma sätt kan riskkapital frigöras genom att regionala pensionsfonder bildas. AP-fonderna borde satsa delar av sitt kapital i sådana pensionsfonder dels för att frigöra riskkapital, dels för att starta upp en marknad där enskilda aktörer kan välja att satsa sina pengar.

Centerpartiet lägger även ett flertal andra konkreta förslag kring hur fler människor och företag ska få tillgång till riskkapital.¹⁵

5.2 Regionala tillväxtkontor

Idag är det ofta svårt för företagare att veta vart man vänder sig när det finns frågor som rör företaget och företagande. Ansvaret är uppdelat på flera parter: länsstyrelse, Nutek, Almi Företagspartner, arbetsförmedlingen etc. Detta är ett effektivitetsproblem som försvårar företagandet och i längden håller tillbaka tillväxt.

I Finland använder sig staten av femton regionala s.k. TE-centraler för att till stor del göra det som i Sverige är uppdelat på ett flertal ansvariga. Det finska handels- och industriministeriet, jord- och skogsbruksministeriet samt arbetsministeriet har samlat sina regionala resurser till TE-centralerna. Där erbjuds företag, företagare och enskilda medborgare alla rådgivnings- och utvecklingstjänster som de behöver i anslutning till arbetskrafts- och näringsfrågor. TE-centralernas uppgift är att ge stöd och råd till små och medelstora företag, främja företagens teknologiska utveckling, hjälpa företagen i frågor som gäller export, driva den regionala arbetsmarknadspolitiken, planera och organisera den arbetsmarknadspolitiska vuxenutbildningen, vara expert på

¹⁴ Entreprenör nr 6/2005.

¹⁵ Se vidare diskussion i Centerpartiets jobbmotion 2005/06:A309.

och beviljare av EU-finansiering samt utvecklare av EU-samarbetet inom regionen etc.¹⁶

För att effektivisera statens och regionens kontakter och möjliggöra för ett regionalt övertagande av vissa tillväxtorienterade myndighetsuppgifter, som viss näringslivspolitik, arbetsmarknadspolitik etc., vill Centerpartiet att regionala tillväxtkontor, i statlig regi, bildas över hela landet. Region Skåne och Västra Götalandsregionen ska redan nu ges möjlighet att överta dessa tillväxtorienterade myndighetsuppgifter. Efter hand som regioner bildas ska dessa ges huvudmannaskap över tillväxtkontoren och de frågor som tillväxtkontoren hanterar. Vad som ovan anförts om ett näringsklimat för fler och växande företag bör ges regeringen till känna.

6 Stärk det kommunala självstyret i grundlagen

När Centerpartiet talar om att regionalisera Sverige menar vi att på allvar flytta ned makten till medborgarna och federalisera Sverige. Det som kan hanteras lokalt ska också hanteras lokalt, just därför att det är här kunskapen och viljan finns. Kommunernas inställning till företag är oerhört viktig eftersom de erbjuder den grundläggande geografiska arenan för företagande. Att kommunen är välvilligt inställd, har förmåga att ge god service och hantera tillståndsgivning på ett bra sätt spelar stor roll för företagets vilja och förmåga att starta upp och expandera, liksom förmågan att ställa mark, lokaler, vägar och vatten till förfogande.¹⁷

Men även så basala kommunala åtaganden som tillgång till bra skolor och annan kommunal service är central för företags lokalisering och framgång. En kommun måste vara attraktiv på lång sikt för att vara intressant för investerare och för att locka till sig den bästa arbetskraften. Återkommande kartläggningar från bland annat Svenskt näringsliv och Dagens Industri, visar att företagen uppfattar stora skillnader mellan kommuner.¹⁸ Hur företagen i Gnosjö och Anderstorp upplever attityder till företagande skiljer sig markant gentemot upplevelserna för företag i Pajala och Strömsund.

När Sveriges kommuner tillfrågas om hur de ser på statens detaljstyre blir svaret entydigt: Staten måste sluta detaljreglera alla verksamheter. Statliga organs styrning av kommunal verksamhet är sällan koordinerade, vilket skapar osäkerhet, förvirring, krångel och extra kostnader i kommunerna. Inte ens inom ett och samma sakområde, som exempelvis plan- och bygglagen eller miljöbalken finns koordination från statens sida. När detaljstyrningen går så långt hindrar den kreativa och lokala nya lösningar, liksom långtgående kommunal samverkan såväl inom som mellan kommuner. Kommunerna ser

¹⁶ www.te-keskus.fi 2005-09-30.

¹⁷ *Blomstrande regioner*, Nilsson, 1998, Stockholm: Ingenjörsvetenskapsakademien.

¹⁸ Svenskt näringslivs kommunbarometer och Dagens Industris index över kommuner.

Fel! Okänt namn på

även tecken på att statliga organ, som exempelvis arbetsförmedlingen och försäkringskassan i en trängd budgetsituation gör allt tydligare ansträngningar för att skjuta över lagstadgade statliga arbetsuppgifter – och därmed kostnader – till kommunerna.¹⁹

Erfarenhet och forskningsresultat från många regioner och länder visar att ”underifrånstrategin”, som går ut på att lyfta fram människors egen kraft att påverka sin kommuns eller regions framtid, är betydligt mer framgångsrik än ”ovanifrånstrategin”, som siktar på att överföra arbetsplatser och investeringar från centrala tillväxtområden till regioner med problem i näringslivsstrukturen.²⁰

För att kommunerna ska ges långsiktiga förutsättningar att jobba med tillväxtfrämjande åtgärder krävs att det kommunala självstyret stärks. Kommunerna måste kunna veta vilka förutsättningar som gäller och inte få detaljstyrande direktiv och öronmärkta pengar för än den ena, än den andra kommunala verksamheten. Det kommunala självstyret bör därför få en starkare ställning i grundlagen. Detta skall ges regeringen till känna.

7 Federalisera Sverige!

Att ovanifrån bestämma hur folk ska leva sina liv har aldrig fungerat och kommer heller aldrig att fungera. Utgångspunkten måste tas i att den enskilde vet vad som är bäst för denne och att det civila samhället är en stark kraft som ska stöttas, inte motarbetas eller via regler och bidrag styras åt det håll som kommun och stat bestämt.

Beslut ska aldrig fattas längre ifrån människors vardag än vad som är nödvändigt. Det som sköts effektivt på lokal nivå ska också ska skötas där, i andra hand om den lokala nivån inte kan fylla sin uppgift ska besluten föras upp till den regionala nivån, därefter på nationell nivå och i sista hand på EU-nivå.

Centerpartiet vill på längre sikt få till stånd en genomgripande grundlagsreform, där regeringsformen stöps om för att passa ett federalt system, med tre nivåer; kommun, region och stat. Med regioner menas här inte landsting. I stället menas en helt ny instans i svensk politik. Utgångspunkten är att regionerna ska ha beskattningsrätt, ledas av en folkvald församling och vara tillräckligt stora, såväl geografiskt som befolkningsmässigt för att klara av att hantera sjukvård, näringslivspolitik, infrastruktur, arbetsmarknadspolitik, huvudmannaskap för universitet och högskolor samt kulturpolitik.

Författningen ska i en kompetenskatalog ange vilka kompetensområden, eller befogenheter, staten respektive regionerna har, samt vilka kompetenser som är delade. De områden som inte preciseras i författningen tillfaller per

¹⁹ *Statens detaljstyrning ur ett kommunalt perspektiv*, 2005, Sveriges kommuner och landsting.

²⁰ *Tillväxtens mekanismer – från ett lokalt och regionalt perspektiv*, 2005, Sveriges kommuner och landsting.

Fel! Okänt namn på

automatik den lägsta nivån, kommunerna. Kompetenskatalogen kompletteras av en nationell rättighetslagstiftning som anger vilka rättigheter medborgarna har.

Staten ska vara den sammanhållande kraften som tar ansvar för det som ska vara lika i hela landet, som exempelvis den nationella rättighetslagstiftningen, rikets försvar, rättsväsende, och penningpolitik. Ur en tillväxtaspekt blir det staten som ansvarar för att föra en bra industri- och företagarpolitik. Det handlar t.ex. om ett skattesystem som gynnar tillväxt och att satsa tillräckligt på forskning, men också om att föra en politik som skapar sunda offentliga finanser och rimliga räntenivåer. Regionerna ska exempelvis ha ansvar över sjukvården, näringslivspolitik, ansvar för infrastruktur, arbetsmarknadspolitik, kulturpolitik samt huvudmannaskap för högskolor och universitet. Delat ansvar ska råda över exempelvis: infrastruktur, delar av högskolan, forskning samt miljöskydd.

Regioner och kommuner har rätt att skriva sina egna förordningar över de områden där de har kompetens. Regionerna ska ha traktaträtt inom sina kompetensområden, vilket innebär att gränsregioner ska slippa gå via staten för att besluta om samarbete med grannlandet i regionala frågor. Det ska även stå kommuner och regioner fritt att omdisponera inom sina kompetensområden. Om en kommun vill ta över något kompetensområde från regionen ska regionen kunna delegera detta område till den berörda kommunen. Kommuner och regioner kan även komma överens om att kommunen delegerar kompetenser upp till regional nivå. Regionerna ska dock aldrig kunna tvinga på kommunerna kompetenser som inte tillfaller dem enligt författningen. Grunden för samarbete mellan kommuner, regioner och stat är givetvis att det finns ett fungerande samarbete och dialog där alla parter är beredda att ge och ta.

Federalisering och regionalt självstyre bygger på att alla nivåer förmår ta ansvar. Kanada är ett exempel på där detta har lyckats. I en överenskommelse mellan den federala regeringen och provinserna har man enats om samverkan på fyra olika sätt: (1) den starka maktindelningen i konstitutionen tonas ned till förmån för samverkanskonferenser, (2) regeringen konsulterar provinserna innan beslut som påverkar dem fattas, (3) både den federala regeringen och provinsregeringarna tar var för sig ansvar för ekonomisk stabilitet, och (4) man skapar formella institutioner för samverkan. Konkret har detta lett fram till att den federala regeringen har slutat försöka genomföra en nationell arbetsmarknadspolitik genom lagstiftning och i stället strävat efter att sluta avtal med provinserna om en sammanhållen politik, där man försöker förena insatser från federal och provinsial nivå.

I många federala länder har man valt att se till regionernas olikheter och gett olika regioner olika grad av självstyre, man tillämpar asymmetrisk (olikformig) federalism²¹. I Australien och Kanada har till exempel inte alla delar status som delstater (provinser) utan några är territorier, där den federala

²¹ Asymmetrisk federalism innebär att regionerna har olika frihet men också olika ansvar. I en asymmetrisk federation har regionerna olika befogenheter och kompetens. Tanken bygger på att olika delar av federationen har olika förutsättningar och olika behov av makt.

Fel! Okänt namn på

nivån spelar en större roll. I Spanien är den asymmetriska modellen själva idén med federaliseringsprocessen. I stort sett alla regioner har olika befogenheter och olika förhållanden till regeringen i Madrid. Ett utpräglat exempel är Malaysia, som gett delstaterna på Borneo särskilt stora befogenheter, exempelvis i fråga om tullavgifter och migrationspolitik för att framhålla deras särskilda ställning. I Kanada har Québec en särskild status för att uppmuntra den fransk-kanadensiska kulturen och det franska språket.

Centerpartiet vill att även Sverige ska tillämpa asymmetrisk federalism. Det måste finnas möjlighet för regioner att välja bort delar av de regionala kompetenser som tillfaller dem enligt författningen. I de fallen sluts ett avtal mellan region och stat om vilka av de kompetenser som i grundlagen tillfaller regionerna som staten i stället tar ansvar för. Avtalet kan inte sägas upp ensidigt av endera parten.

Att federalisera Sverige innebär inte bara att stort ansvar för kommuner, regioner och stat att samarbeta för att få ut det bästa av varandra. Det förutsätter också att de människor som nu får en ökad makt fullt ut tar det ansvar som följer med. Olikheter berikar och alla måste kunna komma till tals och ges utrymme. Annars uppnås inte den dynamik som krävs för att få fram den lokala tillväxten. Erfarenhetsmässigt vet vi att kvinnors företagande inte värderas lika högt som mäns. Genom att föra makten närmare människor ger vi kvinnor och män chansen att lokalt ge varandra det utrymme som behövs för att alla ska kunna bidra. Centerpartiet är övertygat om att Sveriges kvinnor och män kommer att klara av att ta detta ansvar.

7.1 Tvåkammarriksdag

Centerpartiet vill införa ett tvåkammarssystem, där den folkvalda församlingen, som också utgör grund för regeringsbildningen, kompletteras med en regional representation som kan lägga in veto mot lagstiftning som berör den regionala och lokala beslutsmakten. Det handlar alltså inte om att återinföra den gamla tvåkammarriksdagen, där båda kamrarna utgjorde regeringens bas, och därmed säkra Socialdemokraternas fortsatta maktdominans, utan om att skapa en modell där den lokala och regionala nivån inte bara har en röst utan också en reell möjlighet att påverka. Den första kammaren bör ha medbestämmande i sådana frågor som, direkt eller indirekt, berör den regionala och lokala självstyret, men inte i kompetenser som tillfaller staten eller fungerar som underlag för regeringen. Den blir på så sätt en vakthund mot maktkoncentration och centralstyre. Genom ett tvåkammarssystem skulle även EU-medlemskapet kunna hanteras på ett helt annat sätt, mycket närmare dem som berörs av besluten. Endast regioner ska ha rätt att välja representanter till den första kammaren. Vad som ovan anförts om en grundlag som bygger på federalismens principer ska ges regeringen till känna.

7.2 Regionalisera underifrån

Grundtanken med att federalisera och regionalisera Sverige bygger på en övertygelse om att det inte finns några färdiga patentlösningar över hur vi får bästa möjliga utveckling. Det är därför inte önskvärt att kommuner och regioner försöker lägga allt tillräta för medborgarna. Men genom att lägga så mycket som möjligt av makten så nära människor som möjligt finns en annan lyhördhet och en förståelse för lokala villkor²². Då kan också den lokala utvecklingskraft som finns få kraft och utrymme att växa och förhoppningsvis kan några fler av de miljontals idéer som människor bär på faktiskt förverkligas och bidra till ökad tillväxt.

Att ovanifrån besluta om hur regionerna ska se ut, eller hur många de ska vara, är därför ingen framkomlig väg. För Centerpartiet är det av avgörande betydelse att sådana initiativ kommer underifrån, från människorna som lever och verkar i ett område. Risken är annars att regionerna kommer att sakna medborgarnas förtroende²³. Vi måste bygga vidare på de band som redan finns mellan människor, företag, orter och kommuner. Samtidigt är det en ödesfråga för Sverige att få till stånd handlingskraftiga och självbestämmande tillväxtregioner²⁴.

Centerpartiet vill skapa kraftiga incitament för att främja bildandet av regioner, genom att de regioner som redan finns, Skåne och Västra Götaland, ges befogenhet över sjukvård, näringslivspolitik, ansvar för infrastruktur, arbetsmarknadspolitik, kulturpolitik samt huvudmannaskap för högskolor och universitet. De regioner som bildas ska, sedan de åtagit sig de regionala uppgifterna, få samma befogenheter. Centerpartiet bedömer att detta kommer att leda fram till att vi i Sverige i framtiden kommer att ha minst åtta till tio fullskaliga regioner.

I de fall en region bildas som inte bedöms vara tillräckligt bärkraftig för att hantera samtliga områden ska denna kunna ges möjlighet att sluta avtal med staten och ges de befogenheter som stat och region gemensamt kommer fram till att regionen kan klara att hantera. Dessa regioner blir därmed inte fullskaliga regioner, även om just de kompetenser som tillfaller regionen i fråga har skydd i grundlagen. Vad som ovan anförts om att regionalisera Sverige underifrån bör ges regeringen till känna.

7.3 Pågående utredningar

Just nu pågår två utredningar som ser över ansvarsförhållanden och grundlag, Ansvarskommittén respektive Grundlagsutredningen. Tyvärr har ingen av dessa utredningar det mandat som behövs för att på allvar ställa om Sverige

²² *Självstyrets mervärde*, Ansvarsprojektet, 2003, Landstingsförbundet och Svenska Kommunförbundet.

²³ *Regioner för global konkurrenskraft – funktioner och geografi*, Dan Hjalmarsson, 2005, *EuroFutures*.

²⁴ *Agenda för Sverige*, Jan Edling, 2005.

Fel! Okänt namn på

till en expansiv, regionaliserad, stat med federala inslag. Ansvarskommittén kan bara föreslå maktindelning på den horisontella nivån, det vill säga vart makten ska ligga inom den befintliga regeringsformen, medan Grundlagsutredningen endast kan fördela om makten mellan riksdag, regering och myndigheter. Ingen av utredningarna får på allvar göra upp med enhetsstaten. Vi menar att det måste vara slut med denna typ av stuprörstänkande. Grundlagsutredningen och Ansvarskommittén bör därför få tilläggsdirektiv som ger dem ett bredare mandat att stöpa om regeringsformen, men som även ger dem ett bredare mandat att samarbeta med varandra. Detta skall ges regeringen till känna.

7.4 Länsstyrelserna

Ur självstyrelseorganets synvinkel är en självklarhet att föra en direkt dialog med de aktörer som ansvarar för regionala tillväxtfrågor. För dem blir det en omväg att gå via länsstyrelserna. I ett uppdrag att utvärdera försöksverksamheten Region Skåne och Västra Götalandsregionen konstaterar Statskontoret att:

Ett ökat regionalt ansvarstagande (...) få konsekvenser för dagens statliga samordningsorgan i länen, länsstyrelserna. I den mån regionala organ tar över rollen som samordnare för det regionala utvecklingsarbetet minskar eller försvinner behovet av att använda länsstyrelserna som samordnare av statlig verksamhet inom ramen för den regionala utvecklingspolitiken. Detta skulle öppna för en renodling av länsstyrelsernas verksamhet i riktning mot förvaltnings- och tillsynsändamål.²⁵

I takt med att Sverige regionaliseras måste länsstyrelsernas uppdrag omdefinieras. Länsstyrelsens roll måste återgå till att bli just statens förlängda arm i tillsynsändamål. Att renodla länsstyrelsernas roll gör att landshövdingens ämbetet får ett helt nytt innehåll och därmed bör avskaffas i sin nuvarande form. I framtiden ska det vara de som lever och bor i regionerna och inte länsstyrelserna som företräder folket i regionens intressen. Vad som ovan anförts om länsstyrelsernas nya roll bör ges regeringen till känna.

7.5 Myndigheter

Trots starka drivkrafter att bilda regioner kommer regionaliseringen av Sverige inte att ske över en natt. Det är därför angeläget att se över hur myndighetsstrukturen kan förändras för att underlätta för kommuner, landsting, regioner och samverkansorgan att arbeta med tillväxtfrågorna. Idag finns ingen utvärdering av våra svenska myndigheter. Samtidigt är problemen som idag föreligger uppenbara.

²⁵ *Regionalt ansvar på försök i Skåne och Västra Götaland – Bättre samordning och effektivare resursutnyttjande?*, Statskontoret 2004:32.

Att myndigheterna idag inte har gemensamma uppdrag och mål från regeringen är ett problem för kommuner och landsting. Staten bör därför se över hur den kan ge myndigheterna gemensamma uppdrag och mål, och därmed möjliggöra ett bättre samarbete. I dagsläget möter regioner och kommuner ingen förståelse från olika myndigheter när de vill jobba sektorsövergripande. Eftersom det heller inte finns några incitament för myndigheter att samverka kring lokala utvecklingsfrågor blir kommunernas och regionernas tillväxtplaner svåra att sätta i verket.²⁶

Att som regeringen gör, lösa problem med att inrätta en ny myndighet, är fel väg att gå. I framtiden kommer vi istället för myndigheter snarare att behöva leta upp den kompetens som för tillfället behövs, istället för att institutionalisera varje problem. Lösningen är snarast att slå ihop flera av de myndigheter som finns idag²⁷ och skapa tyngre tematiska myndigheter.

8 Gränsöverskridande regionalisering

I diskussionen kring ett regionaliserat Sverige är det lätt att fastna i att endast diskutera de regioner som håller sig innanför Sveriges gränser. Men det finns också ett flertal samarbeten som sträcker sig över vår nations gränser, s.k. gränsöverskridande regionalisering.

Exempel på dessa finns längs alla våra gränser. I söder finns Öresundsregionen där den fasta förbindelsen över Öresund inneburit ett ökat gränssamarbete mellan de danska och svenska kommunerna på vardera sidan av sundet. Danska amter och svenska kommuner samarbetar för att synliggöra regionen nationellt och internationellt och därigenom skapa en grund för ökad tillväxt. För detta syfte har samarbetsorganet Öresundskomiteen skapats.²⁸

Vad gäller samarbetet mellan svenska och norska kommuner kan särskilt nämnas det s.k. ARKO-samarbetet mellan värmländska Arvika och Kongsvinger i Östfold, som är en väletablerad del av det svensk-norska gränssamarbetet. Samarbetet innefattar främst gränsöverskridande projekt beträffande turism och näringsliv.²⁹ Inom ”Nordens Gröna Bälte”, Jämtlands län och Trøndelag, stärks de urgamla öst-västförbindelserna över Kölen genom en mängd samarbetsprojekt mellan företag, lokala utvecklingsgrupper, kooperativ, skolor, kommuner, landsting och fylkeskommuner.

I nordöst finns det mycket väl etablerade samarbetet mellan svenska Haparanda och finska Tornio. De båda kommunerna samarbetar om allt från gemensam golfbana till gemensam räddningstjänst. De har också långt fram-

²⁶ *Regional politik – hur ser regionerna på utvecklingsfrågorna?*, Jan-Åke Björklund, 2005, Sveriges Kommuner och Landsting.

²⁷ Se Centerpartiets budgetmotion 2005/06:Fi243.

²⁸ *Ett internationellt kommunalförbund*, Betänkande av Gränskommunutredningen SOU 2002:84.

²⁹ *Ett internationellt kommunalförbund*, Betänkande av Gränskommunutredningen SOU 2002:84.

Fel! Okänt namn på

skridna planer på att bygga en gemensam stadskärna. Det finns också ett gemensamt beslutsorgan, Provincia Bothniensis, vilket är till för att främja Torneå stad och Haparanda kommun samt båda kommunernas näringslivs och invånares gränsöverskridande samarbete³⁰.

De dominerande motiven för gränskommuner/gränsregioner att inleda ett samarbete är ekonomiska. Samarbete skapar förutsättningar för ekonomisk tillväxt i regionen genom en större lokal marknad och ökade resurser³¹. Till viss del har den svenska staten genom beslut och regelförändringar underlättat för dessa samarbeten att kunna växa fram, men Centerpartiet anser att det fortfarande finns mer att göra.

8.1 Ge gränsregioner bättre förutsättningar för ökad tillväxt

Trots att Norden sedan år 1954 formellt varit en gemensam arbetsmarknad återstår mycket arbete för att detta i praktiken ska fungera. Åtskilliga projekt inom t ex arbetsmarknadspolitikens område pågår för att rensa bort hinder för en ökad arbetskraftsrörlighet och för att ta tillvara hela arbetsmarknaden i gränsregionerna. Idag är det ofta inte så. Även om det är möjligt att använda gränskommunsundantag när det gäller vissa viktiga frågor kopplade till anställning återstår mycket att göra för att undanröja administrativa och institutionella hinder. Problematiken rör trygghetsfrågor kopplade till anställning, bl.a. beskattning och avdragsmöjligheter, socialförsäkringar och arbetsrätt (föräldraledighet, sjukledighet m.m.), arbetslöshetsförsäkring (rätt till a-kassa) med mera. Centerpartiet anser att man omgående bör hitta former för hur dessa problem kan lösas.

Haparanda kommun och Tornio stad har till den svenska och finska staten lagt in begäran om att få bilda ett internationellt kommunalförbund. Idag har de svenska kommunerna och landstingen rätt att samarbeta med utländska kommuner, landsting eller liknande lokala eller regionala enheter genom olika privaträttsliga former som exempelvis aktiebolag och stiftelser. Däremot finns ingen möjlighet att samarbeta på det offentlighetsliga området genom ett samarbetsorgan liknande ett svenskt kommunalförbund.³² För Haparanda och Tornio skulle ett gemensamt kommunalförbund innebära en snabbare och effektivare beslutsgång. I dagsläget måste de båda kommunerna först komma överens i det gemensamma organet Provincia Bothniensis för att sedan åka hem till respektive kommunalförbund och ta de formella besluten.

Detta har redan år 2002 utretts av den svenska regeringen. Utredningen föreslog en internationell överenskommelse mellan Sverige och Finland där ett internationellt kommunalförbund tillåts bildas mellan Haparanda kommun och Torneå stad. Man kommer också med ett konkret och fullt genomförbart

³⁰ www.provinciabotheniensis.org 2005-09-29.

³¹ *Organizing European Space* – Jönsson Christer, Tägil Sven, Törnqvist Gunnar, 2000.

³² *Ett internationellt kommunalförbund*, Betänkande av Gränskommunutredningen SOU 2002:84.

förslag till hur en sådan överenskommelse kan se ut.³³ Tyvärr har den svenska regeringen bestämt sig för att ett internationellt kommunalförbund kräver ytterligare utredning och låter därför invånarna i Haparanda och Tornio fortsätta vänta på ett besked. Centerpartiet anser att den svenska staten omgående bör tillåta de kommuner som önskar ingå i internationella kommunalförbund att göra det. Vad som ovan anförts om att avlägsna hinder för gränsöverskridande regionalisering bör ges regeringen till känna.

9 Makt, ansvar och resurser

Dagens ovanifrån styrda politik har nått vägs ände. Sverige måste federaliseras och regionaliseras. Mer ansvar måste flyttas ner till dem besluten berör. Men med ansvar måste också följa resurser. Som redan har konstaterats har dagens regionalpolitik otydliga mål, bristande samordning och framför allt når den inte upp till de mål som satts.

Centerpartiet ser det inte som en framkomlig väg att återigen vänta på att staten ska samordna sin verksamhet. Det har inte lyckats förr och det kommer inte att lyckas i framtiden. I stället måste mer ansvar tillfalla kommuner och regioner. Men då måste även resurserna följa med. I första hand ska kommuner och regioners verksamhet bygga på att de har beskattningsrätt, inte på stödpengar från vare sig stat eller EU, men även någon form av utjämningsystem kommer att behövas för att klara de uppgifter som anges i den nationella rättighetslagstiftningen. Däremot måste det vara ett slut på den detaljreglering som regering och riksdag fram till nu lagt på kommuner, landsting och regioner.

Staten har hittills specialdestinerat i princip vartenda öre som går till regional utveckling. Samtidigt har man i exempelvis biståndspolitiken mer och mer börjat gå över till att satsa pengar på så kallade budgetförstärkande åtgärder, där mottagarlandet på ett friare sätt än tidigare kan avgöra vart pengarna ska satsas. Det är anmärkningsvärt att Sveriges regering litar mer på andra staters regeringar än på de egna kommunerna och regionerna.

Även EU:s strukturstöd bör skötas av regionerna fullt ut, och inte gå omvägen via staten och länsstyrelserna. Frågan om statens i stort sett oinskränkta makt över naturresurser och mark måste också tas upp för diskussion. Vad som ovan anförts om att makt och resurser måste följas åt bör ges regeringen till känna.

³³ Ibid.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 3 oktober 2005

Maud Olofsson (c)

Åsa Torstensson (c)

Roger Tiefensee (c)

Kenneth Johansson (c)

Eskil Erlandsson (c)

Margareta Andersson (c)